

нереалізованої продукції, її рентабельність, є досить суттєвими критеріями успішного бізнесу. Користуючись результатами аналізу безбитковості можна визначити доцільність виробництва тих чи інших видів продукції (робіт, послуг), мінімальних цін або обсягів реалізації, які забезпечують безбиткову діяльність. Аналіз дає можливість гнучкого планування витрат, визначити, наскільки успішно підприємство працює (у разі його прибутковості) і наскільки глибокою є криза (у разі збитковості).

Список використаних джерел

1. Овсянкіна А.Ю. Діапазон безпеки, його зв'язок з безбитковістю господарської діяльності підприємства. *Вісник ХНУ ім. Каразіна. Сер.: „Економічні науки”. Зб. наук. пр.* Х.: Вид. ХНУ, 2011. № 650. С. 133–136.
2. Фінансовий менеджмент: [Підручник] / за ред. А.М. Поддєрьогіна. К.: КНЕУ, 2005.
3. Гаркуша Н.М., Цуканова О.В., Горошанська О.О. Методи та моделі прийняття рішень в аналізі та аудиті: навч. посібник. К. 2010. 492 с.
4. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: [Навч. посібник]. К.: КНЕУ, 2012. 412с.

УДК 336.225-021.321:334.722"364"

Карпенко Є. А., к.е.н., доцент; Дунаєва А.С., студентка
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Складна економічна ситуація в Україні вимагає активізації розвитку малого бізнесу. Для того, щоб система оподаткування малих підприємств була ефективною. Вона повинна бути сприятливою та спрощеною для суб'єктів цього сектору економіки та забезпечувати податкові надходження в обсягах, необхідних для повної реалізації державних соціальних функцій, що є особливо важливим на регіональному та місцевому рівнях.

Відповідно до Податкового кодексу України [1] системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва представлені двома формами: загальною та спрощеною.

Загальна система оподаткування застосовується в Україні з моменту виникнення підприємницької діяльності. Її використовують будь які суб'єкти господарювання, окрім тих, які подали заяви про застосування спрощеної системи оподаткування або відмовилися від спрощеної системи оподаткування. Умови роботи на загальній системі оподаткування встановлені ст. 177 Податкового кодексу України [1] і передбачають сплату податку на прибуток за ставкою 18%.

Спрощена система оподаткування була запроваджена в 1998 році для суб'єктів малого підприємництва з метою стимулювання розвитку малого бізнесу [2]. Це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 Податкового кодексу України, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених XIV главою, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [3].

Спрощена система оподаткування передбачає поділ платників податків на чотири групи, а єдиний податок сплачується за ставками, розмір яких залежить від групи платника податку [3].

Характеристика вимог до 1-3 груп платників єдиного податку наведена нами у табл. 1.

До четвертої групи відносяться сільськогосподарські товаровиробники, а саме юридичні особи, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 % та фізичні особи - підприємці, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства [1].

Таблиця 1

Характеристика 1-3 груп платників податків, що обрали спрощену систему оподаткування

Група	Обсяг доходу за рік	Ставка	Кількість працівників	Види діяльності	ФОП / юридичні особи
1	До 167 МЗП*	Не більше 10% прожиткового мінімуму	Без найманих працівників	роздрібний продаж товарів на ринках та/або господарська діяльність з надання побутових послуг населенню	ФОП
2	До 834 МЗП	Не більше 20% МЗП	До 10	надання послуг платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства	ФОП
3	До 1167 МЗП	- 3 % доходу (для платників ПДВ) - 5 % доходу	Не обмежено	Всі, окрім видів діяльності, перелічених у статті 291	ФОП та юридичні особи

Примітка. МЗП – мінімальна заробітна плата, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року

Після введення на території України правового режиму воєнного стану відбулися зміни у системі оподаткування з метою підтримки малого підприємництва.

Основні зміни в системі оподаткування платників єдиного податку в умовах воєнного стану узагальнено на рисунку 1.

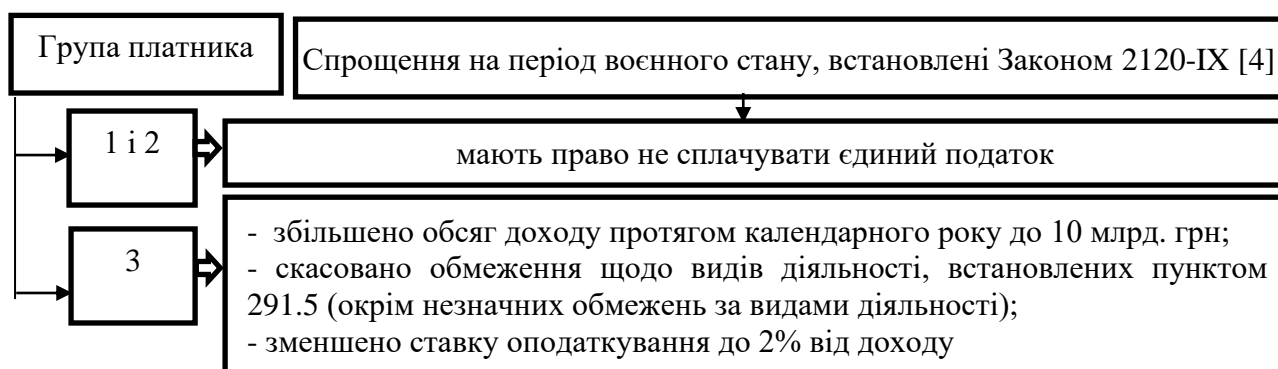

Рис. 1. Зміни в системі оподаткування платників єдиного податку в умовах воєнного стану

Відмітимо, що перехід на ставку єдиного податку в розмірі 2% є добровільним, тому ФОП та підприємства, які бажають обрати ставку єдиного податку 2% мають подати відповідну заяву до податкового органу.

Залишатися платником єдиного податку за ставкою 2% можна до останнього дня місяця, у якому буде закінчено/скасовано воєнний стан. Як тільки воєнний стан закінчиться, тих хто перейшов на такий варіант спрощеної системи оподаткування автоматично, з наступного місяця, переведуть на ті умови оподаткування, на яких платник податків перебував до переходу [4].

На нашу думку, зміни, які відбулися в системі оподаткування в умовах воєнного стану є позитивними, адже сприяють розширенню кола платників єдиного податку та підтримання суб'єктів малого підприємництва у цей складний період. Загалом можна зробити висновки

що на час війни та для післявоєнного етапу розбудови країни держава частково лібералізувала та дерегулювала податкову політику. Про це свідчить суттєве зменшення адміністративного та податкового навантаження на бізнес, яке дозволяє залишати більше коштів в обороті суб'єктів господарювання.

Разом з тим динамізм податкових змін, притаманний українській податковій політиці, дещо ускладнює підприємницьку діяльність та змушує платників податків постійно слідкувати за оновленням податкового законодавства.

Одночасно позитивним є наявність спрощеної системи оподаткування для окремих юридичних та фізичних осіб, адже «спрощена система оподаткування – найбільш дієвий напрям державної підтримки розвитку малого підприємництва в Україні» [5].

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. N 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 01.05.2022).

2. Коба О.В., Шинкар Ю.Л. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 25, Ч.1. С. 116-119.

3. Верига Ю.А., Карпенко Є.А., Соболь Г.О., Кулявець Н.О. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: навчальний посібник. К.: «ЦУЛ», 2014. 272 с.

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. N 2120-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення 01.05.2022).

5. Коба О.В., Васюк Н.С. Особливості застосування загальної та спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Науково-практичний журнал «Економічні студії»*. Випуск 4(26). 2019. С. 67-70.

УДК 657.6:331.108.43–044.247

Карпенко Є.А., к.е.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(м. Полтава, Україна)

Шаукерова З.М., к.е.н., в.о. ас. професора

Казахський агротехнічний університет ім. С. Сейфуліна (м. Нур-Султан, Казахстан)

ВИМОГИ ДО АУДИТОРІВ ТА АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ В УКРАЇНІ ТА РЕСПУБЛІЦІ КАЗАХСТАН: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Жодна цивілізована країна в умовах сьогодення не може існувати без такого інституту, як аудит. Саме він є тим інструментом, який суттєво підвищує довіру суспільства та окремих користувачів до фінансової звітності підприємств. У країнах, що не мають багаторічного досвіду професійних традицій в аудиті, аудиторська діяльність визначається як інструмент стабілізації економіки [1].

Розуміючи надзвичайно важливу роль аудиторських фірм для суспільства в Республіці Казахстан аудиторська діяльність підлягає ліцензуванню, а в Україні інформація про усіх суб'єктів аудиторської діяльності узагальнюється в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Разом з тим законодавчі вимоги до набуття статусу аудитора та реєстрації аудиторських фірм дещо різняться в цих країнах. В Україні порядок атестації аудиторів та вимоги до аудиторських фірм законодавчо закріплені в Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2], а в Республіці Казахстан - в Законі Республіки Казахстан «Про аудиторську діяльність» [3].